

LP'ENS HISTORIE

Bent Fabricius-Bjerre

Med lp pladen fik man for første gang mulighed for at visualisere musikken.

Tilbage i tiden var de første grammofonplader lavet af det meget skrøbelige stof shellak. De knækkede let og blev derfor leveret fra fabrikken i et hylster af pap. Der var standset et hul ud i midten, så man kunne læse på pladens etiket, hvem der spillede, og hvad det var for en melodi. Større grammofonforretninger trykte deres navn på hylstret.

I begyndelsen af halvtredserne blev shellakpladen afløst af den lille 7-tommers vinylplade, som populært hed „45-pladen“. Den kunne ikke knække og blev derfor kun leveret i en papirpose. Ret hurtigt fandt man på at sløjfe hullet i midten og i stedet for trykke titlen uden på posen samt et foto af kunstneren.

Den blev senere afløst af ep-pladen, som havde to titler på hver side. Den havde samme størrelse som 45-pladen men var noget dyrere og blev derfor leveret i et tyndt karton. Det gav mulighed for et bedre tryk, og man begyndte så småt at designe forsiden. Men først da den store lp kom på markedet var der mulighed for en kunstnerisk udfoldelse på den 30 x 30 centimeter store kartonflade. Det startede beskedent men blev med årene en kunstart i sig selv, og coveret blev pladens image. Man kunne i mange tilfælde sælge en plade på coveret alene, men i bedste fald skulle det tegne musikken og udgøre en del af en helhed. Et album.

På mit pladeselskab Metronome gjorde vi meget ud af coverets artwork. Det var før computergrafikkens tidsalder, så al typografi var håndtegnet og landets bedste kunstfotografer stod for fotografierne. På de klassiske lp-er kunne vi tillade os en mere fri kunstnerisk udfoldelse. Til mange af dem bragte vi billeder af tidens kendte kunstnere. Det var ofte et kunstværk i sig selv og havde ikke altid nogen direkte relation til de indspillede værker, men det var med til at give pladerne et kvalitetsstempel.

Med cd-ens fremkomst blev coveret reduceret til en miniature-tegning, og om fem år er den sikkert forsvundet som et direkte supplement til indspilningen.

Men den kan sikkert hentes på nettet, af de, der skal have noget mere end de nøgne toner.

Bent Fabricius-Bjerre